

ΤΟ ANDROCYMBIUM RECHINGERI

Ενίσχυση και ανάδειξη οικοτόπων και της βιοποικιλότητας της Κρήτης

Νο #8 Ιουν.- Ιούλ. 2021

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Ολοκληρωμένη Διαχείριση Τοπίου Εθνικού Δρυμού Σαμαρίας (Λευκών Ορέων)

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαρίας - Δ. Κρήτης (ΦΔΕΔΣ-ΔΚ) μέσα από την Πράξη "Ολοκληρωμένη Διαχείριση Τοπίου Εθνικού Δρυμού Σαμαρίας (Λευκών Ορέων)", η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 / Δράση 6.d.1 «Ενίσχυση και ανάδειξη οικοτόπων και της βιοποικιλότητας της Κρήτης», του ΕΠ Κρήτη 2014-2020 παρουσιάζει το 8^ο ενημερωτικό δελτίο.

Στο δελτίο παρουσιάζονται τα νέα του Φορέα για το διάστημα Ιούνιος - Ιούλιος 2021 και πιο συγκεκριμένα δράσεις προστασίας του ΦΔΕΔΣ-ΔΚ καθώς και έργα που υλοποιούνται στην περιοχική αρμοδιότητάς του.

Το Androcymbium Rechingeri σελ. 2

Η δενδροχρονολόγηση στα Λευκά Όρη σελ.7

Επίσκεψη της διοίκησης του Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α. στην Κρήτη σελ. 4

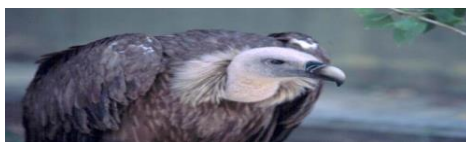
Τα Αιώνобία ελαιόδεντρα της Σαμαρίας σελ.8

UNESCO «Άνθρωπος και Βιόσφαιρα» (MAB) και η πανδημία Covid-19 σελ.5

Συμμετοχή του ΦΔΕΔΣ-ΔΚ σε διαδικτυακό σεμινάριο του έργου LIFE-IP 4 NATURA σελ. 9

Διάσωση όρνιου στον Ομαλό σελ. 6

Η πιστοποίηση σε περιοχές Natura σελ. 9

To *Androcymbium* *Rechingeri*

Ένα σπάνιο φυτό της Κρήτης που κινδυνεύει με εξαφάνιση

Το *Androcymbium Rechingeri* Greuter ή Ανδροκύμβιο του Ρέχινγκερ είναι ένα σπάνιο φυτό το οποίο φύεται σε μικρές περιοχές στις αμώδεις ακτές της Δυτικής Κρήτης και της ανατολικής παράκτιας περιοχής της Λιβύης (Κυρηναϊκής). Η κατανομή του είναι ένα καλό παράδειγμα της φυτογεωγραφικής σύνδεσης μεταξύ Κρήτης και Βόρειας

Αφρικής. Πήρε το όνομά του από τον Karl Heinz Rechinger (1906 - 1998), έναν κορυφαίο εξερευνητή της ελληνικής χλωρίδας και συγγραφέα πολλών δημοσιεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της Flora Aegaea (1944).

Το *Androcymbium Rechingeri* είναι ο μοναδικός αντιπρόσωπος του γένους *Androcymbium* στην Ελλάδα και έχει καταγραφεί σε λίγες θέσεις, στη Νησίδα Ήμερη Γραμβούσα, στα Φαλάσαρνα, και στο Ελαφονήσι.

Φύεται σε αμώδεις και πετρώδεις παραλιακές θέσεις, σε υψόμετρα 0-50 μ.

Προστατεύεται από το Π.Δ.67/81, από τη Συνθήκη της Βέρνης και περιλαμβάνεται στα παραρτήματα II* και IV της Οδηγίας των Οικοτόπων. Κινδυνεύει με άμεση εξαφάνιση σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, διότι οι πληθυσμοί του δέχονται μεγάλες πιέσεις κυρίως από την τουριστική ανάπτυξη.

Ο ΦΔΕΔΣΔΚ συμμετέχει στο έργο: «Διαχειριστικές δράσεις με σκοπό

Androcymbium rechingeri Greuter

Είναι πολυετές βολβώδες γέφυτο, μικρού μεγέθους (ύψος έως 10 cm) με φύλλα μήκους μέχρι 15 cm.

Κάθε φυτό έχει συνήθως περισσότερα από 4 εντυπωσιακά άνθη, λευκά, με λεπτές μωβ ρίγες.

Ανθίζει το χειμώνα και το υπέργειο τμήμα του φυτού ξεραίνεται το καλοκαίρι.

Κατάσταση διατήρησης

Το φυτό έχει χαρακτηριστεί ως **Κινδυνεύον (EN)** σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (IUCN).

Απειλές

Τουριστικές και αγροτικές δραστηριότητες.

Στις περιοχές Ελαφονήσι και Φαλάσαρνα το φυτό απαντάται σε αμώδεις και αργιλώδεις θέσεις κοντά στην παραλία όπου το καλοκαίρι προσέρχονται χιλιάδες επισκέπτες και οχήματα.

Καθεστώς προστασίας

Προστατεύεται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/81, τη Συνθήκη της Βέρνης, και περιλαμβάνεται στα παραρτήματα II* και IV της Οδηγίας των Οικοτόπων.

Δράσεις διατήρησης

Για να βελτιωθεί η κατάσταση διατήρησης του φυτού πραγματοποιούνται δράσεις όπως:

- ▶ περιφράξεις και οριοθέτηση μονοπατιών
- ▶ φυτεύσεις για την ενίσχυση των πληθυσμών του
- ▶ συλλογή και φύλαξη σπόρων
- ▶ ενημέρωση κατοίκων και επισκεπτών.

Φύλαξη σπόρων στην τράπεζα του MAIX

Φυτεύσεις

Οι περιφράξεις του έργου είναι προσωρινές και θα παραμείνουν μέχρι να ανακάμψει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Ο κύκλος ζωής του φυτού

1. Ανθίζει από Δεκέμβριο έως Φεβρουάριο.
2. Τέλη Μαΐου προς αρχές Ιουνίου τα υπέργεια μέρη του φυτού ξεραίνονται ενώ ωριμάζουν οι σπόροι.
3. Το καλοκαίρι υπάρχει κάτω από την άμμο μόνο ο βολβός του φυτού.
4. Το Νοέμβριο με Δεκέμβριο οι σπόροι φυτρώνουν και οι βολβοί βλαστάνουν.

Ενημερωτικό φυλλάδιο για το *Androcymbium Rechingeri* Greuter του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου (MAIX)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μπορείτε και εσείς να βοηθήσετε στη διατήρηση του *Androcymbium rechingeri* σεβόμενοι το περιβάλλον και τη σχετική νομοθεσία

- ▶ σταθμεύοντας τα οχήματά σας εκτός της προστατευμένης περιοχής
- ▶ παραμένοντας στα οριοθετημένα μονοπάτια
- ▶ μην κόβοντας άγρια φυτά
- ▶ μην καταστρέφοντας τις αμμοθίνες
- ▶ μην αφήνοντας σκουπίδια
- ▶ ενημερώνοντας και άλλους για το σπάνιο αυτό φυτό και πώς μπορούν να συμβάλουν στη διατήρησή του

Προστατεύοντας τον βιότοπο του *Androcymbium rechingeri* προστατεύονται και άλλα σπάνια και απειλούμενα είδη που ζουν στο ίδιο ευθραυστό οικοσύστημα.

Bellevalia brevipedicellata

Centaurea pumilio

Τίτλος Έργου: Διαχειριστικές δράσεις με σκοπό την επίτευξη της Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης (FV) του φυτικού είδους, προτεραιότητας της Οδηγίας των Οικοτόπων, *Androcymbium rechingeri* Greuter (1842) στην Ελλάδα

Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα: «ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ 2020», Άξονας Προτεραιότητας 1 «ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»

Προϋπολογισμός: € 80.000

Χρηματοδότηση: Πράσινο Ταμείο

Φορέας Υλοποίησης/Δικαιούχος: Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ)

Διάρκεια Έργου: Απρίλιος 2020 - Μάιος 2022

Ευχαριστίες: Ευχαριστούμε τους Δήμους Κισσάμου και Καντάνου - Σελίνου για τη συνεργασία. Επίσης, ευχαριστούμε τους επιχειρηματίες στην παραλία των Φαλασάρων για τη συμβολή τους στη διατήρηση του φυτού.

Πληροφορίες

Μονάδα Διατήρησης Μεσογειακών Φυτών, ΜΑΙΧ, τηλ.: +30 28210 35053, e-mail: flora@maich.gr

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς - Δυτικής Κρήτης, τηλ.: +30 28210 45570, e-mail: info@samaria.gr

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης - Διεύθυνση Δασών Χανίων, τηλ.: +30 28210 84209, e-mail: dasichan@apdkritis.gov.gr

Μπορείτε να κατεβάσετε το φυλλάδιο από τη σελίδα του έργου στον ιστότοπο του ΜΑΙΧ www.iamc.ciheam.org

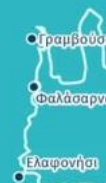
Androcymbium rechingeri

Ένα σπάνιο φυτό που κινδυνεύει με εξαφάνιση!

Γνωρίζετε ότι;

Στην Ελλάδα φέεται μόνο στα δυτικά παράλια της Κρήτης

Ενημερωτικό φυλλάδιο για το *Androcymbium Rechingeri* Greuter του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου ΜΑΙΧ

την επίτευξη της Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης (FV) του φυτικού είδους, προτεραιότητας της Οδηγίας των Οικοτόπων, *Androcymbium Rechingeri Greuter (1842) στην Ελλάδα»* με τη χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου.

Φορέας υλοποίησης είναι η Μονάδα Διατήρησης Μεσογειακών Φυτών του ΜΑΙΧ σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δασών Χανίων και τον Φορέα Διαχείρισης Σαμαριάς - Δυτικής Κρήτης.

Οι δράσεις που προτείνονται για την προστασία και σωστή

διαχείριση του *Androcymbium Rechingeri* περιλαμβάνουν:

- Περιφράξεις για την άρση των πιέσεων και απειλών που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο είδος.
- Εκτός τόπου διατήρηση του είδους στην Τράπεζα Σπόρων του ΜΑΙΧ.
- Επί τόπου διατήρηση του είδους: επανεγκατάσταση ή ενίσχυση του πληθυσμού όπου απαιτείται.
- Ενημερωτικές και εκπαιδευτικές δράσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΡΗΤΗ 2014 - 2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Επίσκεψη της διοίκησης του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)

Ο ΦΔΕΔΣ-ΔΚ εξέδωσε δελτίου τύπου για την επίσκεψη της διοίκησης του ΟΦΥΠΕΚΑ στο ΦΔΕΔΣ-ΔΚ. Όπως αναφέρει, «Την Τρίτη 27/7/2021, η διοίκηση του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) επισκέφτηκε τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς - Δυτικής Κρήτης Φ.Δ.Ε.Δ.Σ.-Δ.Κ. Στην επίσκεψη συμμετείχαν, ο Γεν. Διευθυντής, κ. Ιωάννης Μητσόπουλος και το μέλος του Δ.Σ. κα. Ελευθερία Κλώντζα. Η διοίκηση του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ενημερώθηκε από το προσωπικό του Φ.Δ.Ε.Δ.Σ.-Δ.Κ. για την

λειτουργία και τις τρέχουσες δράσεις του Φορέα, ενώ τέθηκαν ποικίλα ερωτήματα και προβληματισμοί σχετικά με την νέα μορφή διακυβέρνησης των προστατευόμενων περιοχών. Η διοίκηση του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ενημέρωσε το προσωπικό του Φ.Δ.Ε.Δ.Σ.-Δ.Κ. μεταξύ άλλων σχετικά με την επικείμενη μετάβαση των Φορέων Διαχείρισης στον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και τις σχεδιαζόμενες δράσεις για την καλύτερη διαχείριση και παρακολούθηση των προστατευόμενων περιοχών. Έμφαση δόθηκε ειδικότερα στο φαράγγι της Σαμαριάς και στον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισης του, ενώ συμφωνήθηκε, το εν λόγω ζήτημα, λόγω της σοβαρότητας και πολυπλοκότητας του, να αποτελέσει αντικείμενο διακριτής συνάντησης εργασίας, στο άμεσο μέλλον. Επίσης συζητήθηκαν επιμέρους διοικητικά και διαχειριστικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο

Φ.Δ.Ε.Δ.Σ.-Δ.Κ. καθώς και προτάσεις βελτίωσης. Ευχαριστούμε θερμά την διοίκηση του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. για αυτή την πρώτη συνάντηση και ευχόμαστε μία καλή και αρμονική συνεργασία.»

UNESCO «Άνθρωπος και Βίοςφαιρα» (MAB) και η πανδημία Covid-19

Το Πρόγραμμα της UNESCO «Άνθρωπος και Βίοςφαιρα» (Man and the Biosphere - MAB), έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση των κοινωνιών ως προς την κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση των οικοσυστημάτων (ορεινών, θαλάσσιων, αγροτικών και αστικών), τη βιοποικιλότητα και την αειφορία.

Το Φαράγγι της Σαμαριάς, ανήκει από το 1981 στον Παγκόσμιο Κατάλογο των Αποθεμάτων

Οργανισμού για τα Αποθέματα Βίοςφαιρας (IACBR).

Τα Αποθέματα Βίοςφαιρας αποτελούν σήμερα υψηλότατου κύρους περιοχές συνδυάζοντας:

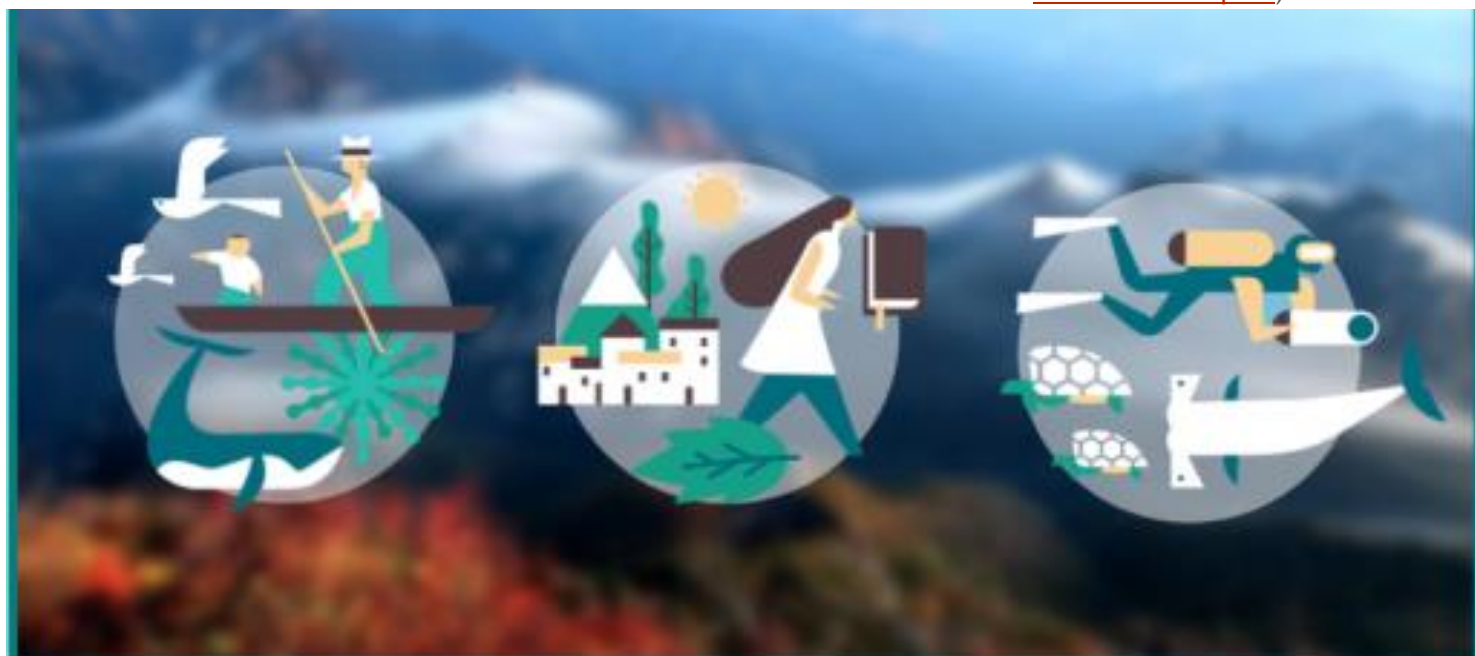
- την προστασία του Περιβάλλοντος
- την προστασία της Πολιτισμικής Κληρονομιάς
- την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης

των περιοχών που εντάσσονται στο πρόγραμμα.

Ο αντίκτυπος της πανδημίας Covid-19 στα αποθέματα της βίοςφαιρας είναι πολύπλευρος και έχει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

απώλεια απασχόλησης και τα προς το ζην για τις τοπικές κοινότητες. Μακροπρόθεσμα, η παγκόσμια οικονομική κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία είχε ως αποτέλεσμα την ανακατανομή της χρηματοδότησης από τις κυβερνήσεις σε άλλες προτεραιότητες με κίνδυνο μειωμένων περιβαλλοντικών κονδυλίων και μικρότερης οικονομικής υποστήριξης για δράσεις διατήρησης φυσικών οικοσυστημάτων. (Πηγή:

<https://en.unesco.org/news/blueprint-next-normal-building-back-better-and-through-biosphere-reserves-south-east-europe-0>).

Βίοςφαιρας (Biosphere Reserves) της UNESCO.

Πρόσφατα μάλιστα, εγκρίθηκε και η ένταξη της περιοχής των Αστερουσίων στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βίοςφαιρας (WNBR) του Προγράμματος MAB της UNESCO, από τη Διεθνή Συμβουλευτική Επιτροπή του

Σύμφωνα με την UNESCO, παραδείγματα βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων περιλαμβάνουν την αναστολή προγραμμάτων διαχείρισης και αποκατάστασης προστατευόμενων περιοχών, μειωμένα έσοδα από τον τουρισμό και τις τοπικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την

Σε αυτό το πλαίσιο, το Περιφερειακό Γραφείο της UNESCO, σε συντονισμό με τη Γραμματεία του προγράμματος «Άνθρωπος και Βίοςφαιρα» MAB, πραγματοποίησε μια έρευνα για να αξιολογήσει τον αντίκτυπο του COVID-19 στα αποθέματα της βίοςφαιρας, να συλλέξει τις βέλτιστες πρακτικές και να

εξερευνήσει την πορεία μαζί με όλα τα μέλη της κοινότητας MAB στην περιοχή.

Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, τα αποτελέσματα συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας σειράς διαδραστικών σεμιναρίων (webinar).

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα MAB ως «Προσχέδιο για τη νέα κατάσταση των πραγμάτων» (Blueprint for the next Normal) που αναπτύσσεται από τη Γραμματεία του προγράμματος και θα αποτελέσουν επίσης μέρος των δραστηριοτήτων της 50ης επετείου του προγράμματος «Άνθρωπος και Βίοςφαιρα» MAB.

Διάσωση όρνιου στον Ομαλό

Ο ΦΔ δέχθηκε τον Ιούλιο κλείσει από την περιοχή του Οροπέδιου του Ομαλού σχετικά με μικρό όρνιο το οποίο είχε προσηλωθεί στο έδαφος μη μπορώντας ακόμα να πετάξει. Ο ΦΔ με ομάδα ειδικού δασικής προστασίας και δασολόγου, μετέβει στο οροπέδιο του Ομαλού ώστε να περισυλλέξει το μικρό όρνιο. Το πτηνό διασώθηκε, και μεταφέρθηκε στο λιμάνι της Σούδας, όπου και μεταφέρθηκε στο σύλλογο προστασίας άγριας ζωής ANIMA (<https://www.wild-anima.gr/>), ώστε να περιθαλφθεί και στη συνέχεια να επιστρέψει στο περιβάλλον του.

Είναι αξιοσημείωτο ότι, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη

ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (Gypaetus barbatus), Όρνιο (Gyps fulvus), Μαυρόγυπα (Aegypius monachus) (Παραδοτέο Δράσης A.1) του προγράμματος LIFE-IP 4, κατά την τελευταία δεκαετία, το είδος στην Κρήτη φιλοξενεί 78 αποικίες 250-340 ζευγάρια (900-1000 άτομα), έχει δηλαδή σχεδόν διπλασιαστεί (την τελευταία δεκαετία) και αποτελεί το μεγαλύτερο νησιωτικό πληθυσμό στον κόσμο.

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης προτείνεται η επανεπίκηση τμημάτων των ιστορικών περιοχών εξάπλωσής του μέσω της ενδυνάμωση/εμπλουτισμός τοπικών πληθυσμών και την δημιουργία αναπαραγωγικών πυρήνων (κατά προτεραιότητα εντός των ΖΕΠ με κατάλληλο ενδιαίτημα φωλιάσματος και

LIFE-IP 4 Παραδοτέο Δράσης Α.1. Χάρτης 3.2-2. Ζώνη εξάπλωσης του Όρνιου (Gyps fulvus) στην Ελλάδα την περίοδο 2000-2019 (κατά Λεγάκι & Μαραγκού 2009)

τροφοληψίας και ύπαρξη Φορέων Διαχείρισης) και αύξηση της συνδεσιμότητας μεταξύ τους. Σύμφωνα δε με τον ορνιθολόγο ερευνητή του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Σταύρο Ξηρουχάκη (ηλεκτρονικό δημοσίευμα στην εφημερίδα τα Νέα - 10-12-2020 <https://www.tanea.gr/2020/12/10/greece/eksagogi-arpaktikon-ptinon-apo-tin-kriti-pros-tin-ipeirotiki-ellada/>), «Η Κρήτη αποτελεί τη μοναδική περιοχή της Ελλάδας όπου τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση έως και 10% ετησίως σε γυπαετούς και όρνια ενώ στο νησί συναντώνται 36 από τα 48 είδη αρπακτικών που εντοπίζονται στην Ευρώπη, με τα οκτώ από αυτά να συνιστούν απειλούμενα είδη. Η αύξηση, κατά 8%-10% ετησίως, που εμφανίζουν τα όρνια στην Κρήτη οφείλεται στο γεγονός ότι στο νησί δεν έχουμε σαρκοφάγα ζώα, όπως για παράδειγμα λύκους, και κατά συνέπεια δεν έχει σημειωθεί εκτεταμένη χρήση δηλητηρίων για την προστασία της κτηνοτροφίας. Αυτά τα δηλητήρια ευθύνονται σημαντικά για την εξαφάνιση των αρπακτικών από άλλες περιοχές.

Φωτογραφία : ΦΔΕΔΣ-ΔΚ –Μικρό όρνιο μετά τη διάσωσή του κατά τη μεταφορά στο σύλλογο ANIMA

Παρά την αύξηση του πληθυσμού όμως, κάθε χρόνο εντοπίζουμε περίπου 40 γύπες εξαντλημένους και αδύναμους να συνεχίσουν. Η πρακτική που ακολουθείται είναι να τους στέλνουμε για περίθαλψη στον σύλλογο ANIMA και στη συνέχεια να επιστρέφουν στο περιβάλλον τους. Κι όμως, ορισμένοι είναι καταδικασμένα να πεθάνουν, καθώς είναι πλέον πολλοί και δεν υπάρχει τροφή για όλους. Αποφασίστηκε λοιπόν ένα περίπου 20% να μην επιστρέφει στην Κρήτη αλλά να αφεθεί στην ηπειρωτική Ελλάδα ώστε να επιτευχθεί ο εμπλουτισμός του ελληνικού πληθυσμού των ορνιών».

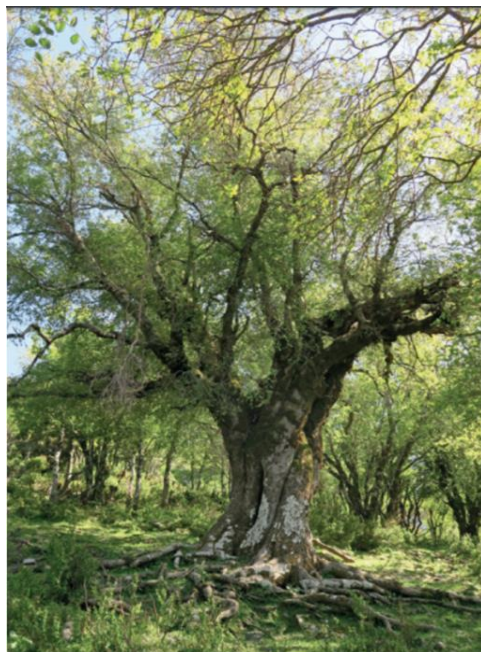
Υπεραιωνόβιο Κυπαρίσι οριζοντιόκλαδο. Τοποθεσία: Πλησίον του Ξυλόσκαλου (νότια του οροπεδίου του Ομαλού). Ημ/νία λήψης: 18/07/2016 Πηγή: Flickr <https://www.flickr.com/photos/40182922@Nos/31432170480>

Η δενδροχρονολόγηση στα Λευκά Όρη

Ολοκληρώθηκε η Α' Φάση του Υποέργου 8 «Εκτίμηση ηλικίας επιλεγμένων δέντρων και αξιολόγησή τους ως πιθανά μνημεία της φύσης» της Πράξης «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΠΙΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΣΑΜΑΡΙΑΣ», του Επιχειρησιακού προγράμματος «Κρήτη 2014-2020».

Η Α' φάση του έργου περιλαμβάνει Έκθεση, στην οποία παρουσιάζεται η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και ο προγραμματισμός των εργασιών πεδίου. Η δενδροχρονολόγηση αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για τη διαχείριση των δασών. Η εκτίμηση της ηλικίας των δέντρων μας βοηθά να

διακρίνουμε τη δομή του δάσους, την ηλικία των συστάδων και να διαγνώσουμε την πρόσφατη ιστορία της δασικής βλάστησης

Φωτογραφία : Ένα από τα μεγαλύτερα άτομα αμπελιτσιάς που θρέθηκε στην Κρήτη- "Αμπελιτσιά του Rachkham" (Fazan, et al., 2018)

σε μία περιοχή. Μάλιστα σε συνδυασμό με άλλες δεντρομετρικές μεθόδους (για εκτίμηση αύξησης κλπ) μπορεί να μας δώσει πληροφορίες όπως διάκριση σημαντικών πιέσεων και απειλών, η διαπίστωση ενδεχόμενης μεταβολής του κλίματος, η διαπίστωση διαταράξεων που έχουν λάβει χώρα στο παρελθόν κλπ. Εκτός από τα παραπάνω όμως η δενδροχρονολόγηση είναι ο μοναδικός τρόπος για να αξιολογήσει κάποιος την αξία μεμονομένων δέντρων ως φυσικά μνημεία. Στην περιοχή των Λευκών Ορέων δεν έχει διερευνηθεί έως τώρα η ύπαρξη δέντρων μεγάλης ηλικίας που να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό ως μνημεία φυσικής κληρονομιάς. Από την άλλη ο

εντοπισμός τέτοιων δέντρων δεν είναι εύκολος καθότι η ηλικία τους δεν σχετίζεται απαραίτητα με τις διαστάσεις τους. Για το σκοπό αυτό λαμβάνουν χώρα δεντροχρονολογήσεις επιλεγμένων δέντρων των οποίων η ηλικία θα αξιολογηθεί με βάση επιστημονικά αποδεκτές μεθόδους.

Τα Αιωνόβια ελαιόδεντρα της Σαμαριάς

Εγκρίθηκε η παραλαβή της Α' φάσης για την υλοποίηση του «Συμβουλευτική υποστήριξη για τη βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαίτηματος ειδών πανίδας στον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς» του Υποέργου 1 «Ανάπτυξη και προστασία περιοχών δικτύου Natura 2000 Δυτικής Κρήτης» της Πράξης «Επιχορήγηση του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων». Οι ελαιώνες και οι λοιπές θέσεις εντός του ΕΔ Σαμαριάς με αγροτική σημασία, εγκαταλείφθηκαν μετά την απαλλοτρίωση του για την ανακήρυξη της περιοχής ως Ε.Δ. το 1962 (ΒΔ 781/1962, ΦΕΚ Α' 200) και έκτοτε συστάδες, κατά κύριο λόγο, πεύκου έχουν αρχίσει να επεκτείνονται και να καταλαμβάνουν περιοχές που παλαιότερα είχαν γεωργικό χαρακτήρα. Στην Α' φάση του συγκεκριμένου έργου πραγματοποιείται :

Φωτογραφία : ΦΔΕΔΣΔΚ, ο παλιός οικισμός της Σαμαριάς.

1. Ακριβής χαρτογράφηση εγκαταλελειμμένων ελαιώνων και οπωρώνων φαραγγιού Σαμαριάς που βρίσκονται περίξ του παλαιού οικισμού Σαμαριάς.
  2. Εκτίμηση και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης των ελαιώνων και οπωρώνων και
  3. Εκτίμηση και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης βιοτικών και αβιοτικών στοιχείων των ελαιώνων και οπωρώνων.
- Στόχος της συγκεκριμένης δράσης είναι η προστασία και διαχείριση των ελαιώνων και οπωρώνων του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς, που εντοπίζονται εντός του φαραγγιού της Σαμαριάς και περίξ του παλαιού οικισμού, κυρίως από την έντονη επέκταση του πεύκου και των κινδύνων πυρκαγιάς που η επέκταση αυτή εγκυμονεί. Εκτός της αξίας των ελαιώνων - οπωρώνων όσον αφορά την λαϊκή ιστορία και το παραδοσιακό τοπίο της περιοχής,

αποτελούν παράλληλα σημαντικό ενδιαίτημα για διάφορα είδη πανίδας όπως είναι ο κρητικός αίγαγρος και χλωρίδας. Παράλληλα, η ύπαρξη του παλαιού Ελαιουργείου της Σαμαριάς που σήμερα λειτουργεί ως περίπτερο πληροφόρησης, σε συνδυασμό με την υλοποίηση των μέτρων που θα προτείνει η παρούσα δράση, ενδέχεται να προσφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη λόγω της εν δυνάμει αναβίωσης του Ελαιουργείου, ως χώρου επιδεικτικής λειτουργίας.

Συμμετοχή του ΦΔΕΔΣ-ΔΚ σε διαδικτυακό σεμινάριο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Ο ΦΔΕΔΣ-ΔΚ συμμετείχε σε διαδικτυακό σεμινάριο, μετά από πρόσκληση της WWF, στο πλαίσιο της Δράσης C.5 «Κατάρτιση και ενδυνάμωση ικανοτήτων» του έργου LIFE με τίτλο «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002 - LIFE-IP 4 NATURA), με θέμα: «Το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τις περιοχές Natura 2000».

Παρουσιάστηκαν θέματα του ευρωπαϊκού και του εθνικού νομικού πλαισίου για τις περιοχές Natura, όπως επίσης και διαδραστικές ερωτήσεις για τρέχοντα θέματα νομοθεσίας, στόχων διατήρησης, απειλών για τη βιοποικιλότητα και προβλήματα που προκύπτουν από τη νομοθεσία και τον υφιστάμενο τρόπο νομικής προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της Ελλάδας. Συγκεκριμένα υπήρχαν δύο ενότητες:

1. Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας- στόχοι διατήρησης και ιδιαίτερη έμφαση στο άρθρο 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους.

2. Εθνικό νομικό πλαίσιο- θεσμοθετικά εργαλεία, χωροταξικός σχεδιασμός και χρήσεις γης στις προστατευόμενες περιοχές, εθνικοί στόχοι διατήρησης, κ.α.

Παρουσιάστηκε επίσης ο νέος τρόπος διακυβέρνησης των προστατευόμενων περιοχών μέσω των διατάξεων του νέου περιβαλλοντικού νόμου 4685/2020.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά τη Δευτέρα 12 Ιουλίου 2021.

Εδώ Ζούμε
Natura 2000

Το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τις περιοχές Natura 2000

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA
12 Ιουλίου 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΡΗΤΗ 2014 - 2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Το σήμα ποιότητας του ΦΔ ΝΗ-ΖΑ - Συνάντηση για το δίκτυο οικοτεχνών Κρήτης - Το πρότυπο AGRO 9

Ο ΦΔ-ΕΔΣΔΚ έχει αναπτύξει από το 2016 σήμα ποιότητας για επιχειρήσεις (εμπορικές, εστίασης, τουρισμού, τροφίμων και ποτών) οι οποίες εδρεύουν εντός της προστατευόμενης περιοχής των Λευκών Ορέων.

Οι Σκοποί που υπηρετεί το Σήμα ποιότητας είναι:

- Η ορθολογική διαχείριση της περιοχής στα πλαίσια της βιώσιμης οικοτουριστικής ανάπτυξης.
- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων, σχετικά με την περιοχή διαχείρισης και τις δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης.
- Η δημιουργία πλαισίου

συνεργασίας και επικοινωνίας των επιχειρήσεων.

- Η προβολή - προώθηση της περιοχής, των προϊόντων και των επιχειρήσεων.
- Η ανάπτυξη συνεργασίας και συμμετοχή σε κοινές δράσεις και εκδηλώσεις των επιχειρήσεων και του Φορέα Διαχείρισης.
- Η βελτίωση του

προσφερόμενου αγροτουριστικού προϊόντος.

Η απονομή του Σήματος Ποιότητας, δηλώνει πως η επιχείρηση δραστηριοποιείται σεβόμενη ακριβώς τα στοιχεία εκείνα του περιβάλλοντος, αλλά και του πολιτισμού και της παράδοσης, που κάνουν την περιοχή ελκυστική στους έλληνες και ξένους επισκέπτες, καταναλωτές και χρήστες υπηρεσιών.

Σχετικές πληροφορίες για το σήμα ποιότητας του ΦΔ και τα κριτήρια ένταξης είναι διαθέσιμες στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.samaria.gr/el/simfono-poiotitas/>

Αρ.	Κατάταξη	Συμμόρφωση	Δέσμευση
1.	Πράσινο Αγρίμι	90-100%	0-10%
2.	Κίτρινο Αγρίμι	70-89%	0-30%
3.	Άσπρο Αγρίμι	50-69%	0-50%
4.	Μη ένταξη στο σήμα	0-49%	0-100%

Το «Δίκτυο Οικοτεχνών Κρήτης»

Τον Ιούλιο πραγματοποιήθηκε συνάντηση με εκπρόσωπο της Εκπαιδευτικής Αναπτυξιακής ΠΛΟΗΓΟΣ σχετικά με την πρωτοβουλία ανάπτυξης δικτύου οικοτεχνίας στην Κρήτη.

Το «Δίκτυο Οικοτεχνών Κρήτης» δημιουργήθηκε το 2019. Πραγματοποιήθηκε παρουσίαση των κριτηρίων ένταξης στο δίκτυο των οικοτεχνών, με έμφαση στα «Αποδεδειγμένα, Τοπικά, Ασφαλή, Υγιεινά, Νόμιμα προϊόντα, μέσω Συλλογικότητας και με Κοινωνικό-Περιβαλλοντική προσέγγιση». Στο δίκτυο συμμετέχουν ήδη 16 οικοτέχνες της Κρήτης. Οι οικοτέχνες που θέλουν να ενταχθούν στο δίκτυο, έχουν την υποστήριξη της ΠΛΟΗΓΟΣ στη διαδικασία της πιστοποίησης όπως για παράδειγμα σε Βασικές

εργαστηριακές αναλύσεις οικοτεχνικών προϊόντων (πχ Φασκόμηλο, Ρίγανη, Δίκταμο, μαρμελάδες, αρωματικά λάδια, χαρουπόμελο κ.α.). Τα μέλη του δικτύου οικοτεχνών Κρήτης έχουν επίσης την επιστημονική υποστήριξη του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου ενώ η Περιφέρεια Κρήτης στηρίζει χρηματοδοτικά την προσπάθεια αυτή. Περισσότερες πληροφορίες μπορεί κάποιος να βρει [εδώ](#).

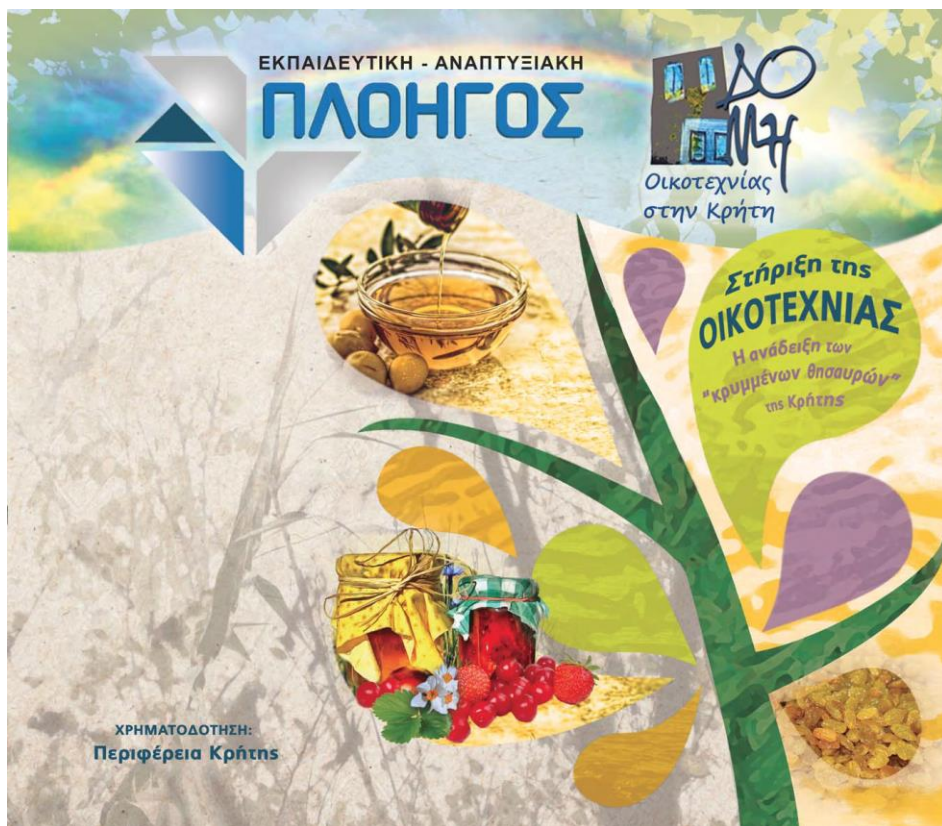
Το πρότυπο AGRO 9 «παραγωγή προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA»

Στις 20.06 ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση για το πρότυπο AGRO 9 «παραγωγή προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA», το οποίο δημιουργήθηκε από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ.

Το AGRO 9 αποτελεί ένα πρότυπο αγροτικών προϊόντων εντός περιοχών Natura, περιοχών δηλαδή που είναι σημαντικές για τη βιοποικιλότητα τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αφορά την παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις που περιγράφονται στο πρότυπο AGRO 9.

Σκοπός του προτύπου AGRO 9 είναι η δημιουργία ενός διαχειριστικού εργαλείου σχετικά με το φυσικό και προστατευόμενο περιβάλλον αρμοδιότητάς όλων των Φορέων Διαχείρισης, προσδίδοντας αξία σε προϊόντα/ υπηρεσίες εντός των περιοχών Natura.

Ο ΦΔΕΔΣ-ΔΚ παρακολουθώντας την εξέλιξη των προτύπων ποιότητας, σκοπεύει να αναθεωρήσει τις προδιαγραφές του Σήματος Ποιότητας του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς-Δυτικής Κρήτης νη-Ζα και να τις εμπλουτίσει με τις προτάσεις και τις καλές πρακτικές των επιχειρηματιών που έχουν ενταχθεί στο Σήμα. Τα πρότυπα κατά κανόνα αναθεωρούνται ανά τριετία, το οποίο θεωρείται ικανό διάστημα για να εντοπιστούν αδυναμίες ή δυνατότητες βελτίωσης. Επίσης το σήμα νη-Ζα έχει τη δυναμική να επεκταθεί στις περιοχές Natura όλης της ΠΕ Χανίων αφού με το Ν4519/2018 η περιοχή ευθύνης του επεκτάθηκε σε όλες τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 της Π.Ε. Χανίων.

Φορέας διαχείρισης Δρυμού Σαμαριάς - Δ. Κρήτης

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς (ΦΔΕΔΣ) συστάθηκε βάσει του Άρθρου 13 του Ν. 3044/2002, με περιοχή αρμοδιότητας το Εθνικό Πάρκο Λευκών Ορέων. Η λειτουργία του ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2008 με

την πρόσληψη του πρώτου προσωπικού και την έναρξη υλοποίησης του Έργου «Διαχείριση και Λειτουργία Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς».

Με το Ν4519/2018 ο ΦΔΕΔΣ μετονομάστηκε σε Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς- Δυτικής Κρήτης (ΦΔΕΔΣ-ΔΚ) & η περιοχή ευθύνης του επεκτάθηκε σε όλες τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 της Π.Ε. Χανίων. Οι αρμοδιότητες του ΦΔΕΔΣ-ΔΚ μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν:

- τη μέριμνα για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνης του, καθώς και τη συγκρότηση και λειτουργία των σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης,
- την παροχή γνωμοδοτήσεων πριν από την προέγκριση χωροθέτησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στην περιοχή

ευθύνης του

- την ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης του, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς της διαχείρισης του προστατευόμενου αντικειμένου.
- την ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς του φορέα διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης του
- την προώθηση και υποστήριξη τοπικών οικονομικών προγραμμάτων.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Γραφεία Φορέα Διαχείρισης

Διεύθυνση: Παλαιά Εθνική
Οδός Χανίων - Κισσάμου,
φανάρια Αγίων Αποστόλων,
έναντι ΣΥΝ.ΚΑ, Χανιά Τ.Κ
73100

Τηλέφωνο επικοινωνίας:
2821045570

φαξ: 2821059777

e-mail: info@samaria.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

